

George Bernard Shaw – Pygmalion

Obecná charakteristika

Druh:

drama

Žánr:

komedie (romantická hra)

Námět:

Hra řeší problematiku ženské emancipace a v širším kontextu otázku lidské důstojnosti, kritika anglických konvencí, falešné morálky a měšťáctví

Místo děje:

Anglie (Londýn)

□ Doba děje:

počátek 20. století

Postavy:

Líza Doolittlová

- prostořeká pouliční květinářka, jež vyrůstala v chudých poměrech
- naprosto přirozená
- půvabná
- bystrá
- bude převychována p. Higginsem
- vezme si Freddyho

Henry Higgins

- postarší profesor fonetiky, jemuž se jeho koníček stal obživou – miluje svou práci
- jeho chování je místy hrubé až arogantní
- má také velký zájem a nadšení pro vědu
- vsadí se se svým přítelem Pickeringem, že z Lízy do 6 měsíců udělá dámu

plukovník Pickering

- Higginsův přítel, který je expertem na indické jazyky
- chová se jako pravý gentleman a na rozdíl od svého přítele se zajímá o city člověka
- stará se o Lízu po dobu sázky

paní Pearceová

- hospodyně v domě pana Higginse
- milá
- starostlivá
- svého pána zná velmi dobře
- stará se o Lízu

Alfréd Doolittle

- otec Lízy

- pracuje jako popelář
- má stejný slovník jako jeho dcera
- jeho zálibou je pití

Freddy Eynsford-Hill

- nesmělý mladík
- syn paní Hillové
- zamilovaný do Lízy
- sám by se neuživil

Klára Eynsford-Hillová

- mladá energetická dívka
- trochu „přidrslá“

paní Higginsová

- matka Henryho
- velmi milá a starostlivá dáma
- Lízu si velmi oblíbila a pomáhá jí

Myšlenky:

- autor chtěl poukázat na odlišnosti společenských vrstev nejen v chování, ale i v jazyce
- zároveň však poukazuje na to, že člověk z nižší vrstvy dokáže vyrovnat lidem z vrstvy vyšší
- pomocí ironie vystavil kritice špatné vlastnosti lidí, společenské konvence a předsudky, které považuje za hloupé a nebezpečné

Jazyková výstavba

- psaná formou dialogů
- výstižné charakteristiky postav

Jazyk:

- hovorový
- jednoduchý
- chvílemi až nespisovný
- knižní
- důležitá je jazyková komika (nejdůležitějším prvkem je ironie)
- v textu je velká část věnována scénickým poznámkám, nejen na začátku dějství, ale i během něj, objevují se dlouhé pasáže s vysvětlivkami, co a proč kdo dělá

Kompoziční výstavba

- chronologická kompozice
- vyústění jednotlivých situací odporuje všeobecnému předpokladu (nejvýrazněji v závěru hry, který můžeme označit jako happy end, ale pouze zdánlivý, falešný)
- dílo o 5 dějstvích + doslov, ve kterém jsou dokresleny osudy jednotlivých postav

Zařazení autora, znaky období

- drama 1. pol. 20. století
- realismus (z latiny = věčný, skutečný) – jedná se o metodu zobrazení skutečnosti a její kritické poznávání, požadavek objektivity, užívají se nové výrazové prostředky (nářečí, archaismy), kladen důraz na přehlednou kompozici, literární hrdina se vyvíjí

Autoři, kteří tvořili ve stejné době: Bertolt Brecht

- Matka kuráž a její děti

Eugene O'Neill

- Smutek sluší Elektře

Romain RollandJohn Galsworthy

- Sága rodu Forsytů

Vlivy na tvorbu:

- inspiraci našel v Ovidiových Proměnách: poukazuje na příběh o Pygmalionovi, který vytvořil sochu krásné dívky, do které se zamiloval, svou láskou kámen oživil, dívka mu lásku opětovala

Kritika a vliv díla:

- k popularitě románu přispěla jeho muzikálová verze My Fair Lady (1956), dále pak 3x zfilmován
- kritiky však pobouřila jeho návštěva SSSR a jeho nekritický obdiv Stalina
- inspirací pro Vladislava Vančuru v komedii Josefína

Společensko-historické pozadí:

- rozmach a dokončování průmyslové revoluce hospodářský vzestup
- aplikace poznatků v praxi
- odraz První světové války
- oslabení německé moci

Srovnání:

- hlavní hrdinka žena: W. Styron: Sophiina volba, A. Moravia: Horalka, V. Vančura: Markéta Lazarová
- kritika anglické společnosti: O. Wilde: Jak je důležité míti Filipa, Obraz Doriana Graye

Obsah

Profesor Higgins před divadlem slyší hroznou angličtinu Lízy Doolittlové, která prodává v košíku květiny. Mají menší roztržku na ulici a Líza se seznámí jak s Higginsem, tak i s plukovníkem Pickeringem. Když se Líza dozví, že by ji byl Higgins schopen naučit správně mluvit a ona by si mohla otevřít květinářství, rozhodne se tedy, že ho navštíví. Nabídne mu peníze za výuku (i když je to směšně malá částka). Higgins přijme a s Pickeringem uzavře sázku, že z ní za půl roku udělá dámu, na které nikdo nepozná její původ. Ukáže se, že Líza má velmi dobrý sluch a rychle odposlouchá správnou výslovnost a nakonec to dokáže.

Prvně ji Higgins vezme do společnosti ke své matce, tam se do ní zamiluje Freddy. Další akcí je ples, kde ji tzv. odborník Dick prohlásí za maďarskou princeznu – podle její výslovnosti a chování. Higgins tedy vyhraje sázku a společně s Pickeringem si gratulují.

Nikdo ale nepochválí Lízu, ta se naštvě a hodí po Higginsovi trepky a v noci uteče k jeho matce. Freddy, zblázněný láskou k ní, si ji chce vzít, Higgins pro ni ale přijede a nakonec se dohodnou, že bude i nadále bydlet s ním a budou trojspolek – dva staří mládenci a Líza.

V pozadí je jasně cítit, že Higgins Lízu tajně miluje, ale nechce si to přiznat. Zároveň také žárlí na Freddyho.

V závěru přichází setkání s otcem Lízy, který díky profesorovi zbohatl a žení se (kvůli sociálnímu

postoji – dostal se díky penězům do vyšší třídy, ale nelíbilo se mu to, každý teď po něm něco chtěl a najednou se k němu všichni hlásí = chtějí peníze). Líza si volí snazší život s chudým Freddyem v malém květinářství za peníze jejího otce, než podřadné postavení služky v Higginsově domě.

Můj názor:

Příběh mě pobavil, střídaly se zde humorné chvílky s chvílkami vážnějšími, zamyšlenějšími, projevující skutečný lidský charakter. Myslím si, že G. B. Shaw bravurně vystihl postavení postav ve společenských vrstvách, a taky to, že člověk může svoje chování a svůj jazyk změnit k lepšímu. Povahy hlavních postav jsem poznala hned z prvních stran knihy, věděla jsem, že Higgins bude namyšlený, zato Líza a plukovník budou hodní a milí.

Autor

George Bernard Shaw (1856 – 1950)

- irský dramatik
- kritik
- esejista
- nositel Nobelovy ceny za literaturu
- spoluzakladatele tzv. fabiánské společnosti, která odsuzovala Marxovy myšlenky
- tvůrce tzv. diskusní komedie, mistr vtipů, paradoxů a satiry
- po W. Shakespearovi druhý nejvýznamnější dramatik
- začínal s prózou, ale nebyl v tom dobrý, vynikal vzhledem, psal ze současnosti i historie
- dosáhl základního vzdělání
- narodil se v rodině dublinského úředníka
- ve 20 letech odešel do Londýna
- prosadil se až ve 36 letech, □ v Anglii

Další významná díla:

Svatá Jana

Caesar a Kleopatra

Živnost paní Warrenové

Majorka Barbara